

Lasten ja nuorten lautakunta, kirjaamo
Keskustie 23, PL 7, 35301 Orivesi
Sähköpostiosoite: kirjaamo@orivesi.fi
Virka-aika: ma-pe klo 9.00 - 15.00
Puhelinnumero: 03 565 5600 (vaihde)

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimus Lasten ja nuorten lautakunnan 08.02.2022 tekemään päätökseen koskien perhepäivähoitajille maksettavaa kustannuskorvausta

Lautakunnan päätöksellä erityisruokavalioiden määrittelyä ja niistä maksettavaa korvausta on muutettu aiemmin käytössä olleesta. Suurin muutos koskee maitotuotteiden ja niitä korvaavien tuotteiden korvauksessa sekä kuittia vastaan maksettavissa korvauksissa.

Vaadin oikaisua koskien erityisruokavalioiden korvaamista seuraavasti:

Päätöksen kohta

- 10 % lisäys (laktoositon, kananmuna-allergia)
- 30 % lisäys (maidoton, gluteeniton, vilja-allergia, lakto-ovovegetaarinen)
- muu korvaus ostokuitin mukaan vaativassa erityisruokavaliossa: äidinmaidonkorvike, soija-, kaura- ja riisijuomat sekä erikoislihat (riista, poro)

pitäisi korjata seuraavasti:

- 10 % lisäys (koko ryhmän osalta jos ryhmässä on laktoositon ja vähälaktoosinen sekä kananmuna-allergia allergisen lapsen osalta)
- 30 % lisäys (maidoton, gluteeniton, vilja-allergia, lakto-ovovegetaarinen)
- Ostokuitin mukaan vaativassa erityisruokavaliossa: mm. soija- ja riisijuomat, erikoislihat (riista, poro), erityisruokavalioihin sopivat välipalavalmisteet sekä harkinnan mukaan yksittäiset ruoka-aineet.
- Äidinmaidonkorvike korvataan kuittia vastaan aina alle 1-vuotiaille.

Perusteluina esitän seuraavaa:

Kustannusten korvaamisessa pitäisi pyrkiä siihen, että korvaus kattaisi todelliset kulut pyytäisin lautakuntaa huomioimaan kustannuskorvauksia määriteltäessä seuraavat asiat:

1. Uudessa päätöksessä on jätetty kokonaan huomiotta vähälaktoosinen ruokavalio, joka on nykypäivänä kalliimpi kuin laktoositon ruokavalio. (Liite 2, vertailutaulukko1)

Pöytäkirjasta puuttuu osa Kuntaliiton suosituksesta, huomiotta on jäänyt seuraava kappale:

"Kuntaliitto suosittelee, että niissä tapauksissa, joissa perhepäivähoitoryhmässä jollakin lapsella on vähälaktoosinen ruokavalio, kustannuskorvaukset maksettaisiin siten, että perhepäivähoitajan työn säästämiseksi kaikille lapsille voitaisiin valmistaa vähälaktoosinen ateria."

Pyytäisinkin lautakuntaa harkitsemaan sitä, että vähälaktoosinen ruokavalio rinnastetaan laktoosittomaan ruokavalioon ja jos ryhmässä on yksikin tätä ruokavaliota noudattava lapsi, 10% korvaus maksettaisiin kaikkien lasten osalta, ja ruoka valmistettaisiin laktoosittomana, ellei lääkäri ole erityisesti määrännyt vähälaktoosista ruokavaliota.

2. Gluteeniton (keliakia) ja luontaisesti gluteeniton ruokavalio (esim. vilja-allergia) aiheuttavat kustannuksia monin kertaisesti verrattuna normaaliin ruokavalioon, riipuen miten ruokavalio on koostettu. Näiden ruokavalioiden osalta gluteenittomien ja luontaisesti gluteenittomien tuotteiden kuulussa lapsen ruokavalioon ne tulisi korvata erikseen kuittia vastaan (liite 2, vertailutaulukko 2).

3. Kaikissa erityisruokavalioissa oltava mahdollisuus tarkastella kustannuksia tapauskohtaisesti. Tapauskohtaisen harkinnan perusteena käytetään lääkärin tai ravitsemusterapeutin suositusta korvaavien tuotteiden osalta. Tuotteiden ollessa normaalia ruokavaliota kalliimpia ne korvataan kuittia vastaan.

Käytännössä tämä voisi tarkoittaa esim. seuraavaa:

Esimerkki 1 maidottoman ruokavalion huomioiminen kustannuskorvauksissa

- maidoton ruokavalio, jossa maitotuotteet korvataan kauratuotteilla, joita on hyvin saatavilla ja hintataso kohtuullinen, voisi korvaus olla 30%, eikä hintatasoltaan saman arvoista kauramaitoa korvattaisi erikseen.
- ruokavalio, jossa on maitotuotteet korvattu riisimaidolla, riisimaito korvattaisiin kuitteja vastaan, koska korvaava tuote on huomattavasti kalliimpi (Liite 2, Vertailutaulukko 2)
molemmissa tapauksissa tarkasteltaisiin erikseen ns. välipalatuotteet, joissa kustannus vaihtelee huomattavasti

Esimerkki 2 yksittäisen ruoka-aineen korvaaminen

- ruokavaliosta on poistettu ruoka-aine, jota ei tarvitse korvata esim. kasvis tai hedelmä ei aiheuta lisäkorvaustarvetta koska ei synny lisäkustannusta
- ruokavaliosta on poistettu ruoka-aine, joka korvataan huomattavasti kalliimmalla ruoka-aineella esim. peruna on korvattu ruokavaliossa bataatilla, korvataan bataatti kuittia vastaan koska bataatin kilohinta on suurimman osan vuodesta noin kolminkertainen verrattuna perunaan.

Harkinnanvaraisia kustannuskorvauksia olisivat siten mm. soija- ja riisijuomat, erikoislihat (riista, poro), erityisruokavaliioihin sopivat välipalavalmisteet sekä tarvittaessa yksittäiset ruoka-aineet. Äidinmaidonkorvike korvataan kuittia vastaan aina alle 1-vuotiaille.

Tällaisia harkinnanvaraisia ruokavaliota on todennäköisesti aika harvoin, joten harkinta ei lisäisi esimiehen työtä.

Orivedellä 27.2.2022

Anitta Forsblom, Orivesi
Varhaiskasvatuksen luottamusmies, Jhl
perhepäivähoitaja, Oriveden kaupunki

Liite1

Yleiskirje 18/2021, 9.12.2021, Jarkko Lahtinen, Eeva Vesterbacka, Eeva Nypelö

Suomen Kuntaliiton suositus kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvauksista 2022

Suomen Kuntaliitto lähettää oheisena suosituksen kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvauksista vuodelle 2022.

Kuntaliitto on keskustellut asiasta Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT:n ja Julkisen alan unioni JAU ry:n kanssa.

Kustannuskorvausten tarkistamisessa käytetään kuluttajahintaindeksiä ja sen alaindeksiä 01 Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat.

Vuoden 2022 hinnat korotetaan vuoden 2021 hinnoista vuoden 2020 toteutuneen kuluttajahintaindeksin perusteella. Kuluttajahintaindeksi on Tilastokeskuksen julkaisema. Vuoden 2019 toteutuneet indeksit suluissa. Hintaindeksin vuosimuutos (%):Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat 1,66 (1,21)
Kuluttajahintaindeksi 0,29 (1,02)

Aiemmin vielä vuonna 2020 käytettyä VM:n ennustetta kuluttajahintojen muutoksesta ei enää käytetä. Perusteluna laskentatavan muutokselle on selkeys, helpompi laskettavuus, riippumattomuus ennusteista ja siten parempi läpinäkyvyys. Aiempaan laskentatapaan verrattuna laskennan pohjana ei ole ennuste vaan toteutunut hintaindeksi. Ensimmäisen kerran kustannuskorvaussuositus toteutettiin uudella tavalla vuoden 2021 osalta.

Lisätiedot:

Jarkko Lahtinen, puh. 09 771 2714
Kunta ja hyvinvointialueyönantajat KT:
Eeva Vesterbacka, puh. 040 7015507
Eeva Nypelö, puh. 050 343 3034

Kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvaus

Omassa kodissaan työskentelevälle kunnalliselle perhepäivähoitajalle korvataan lapsen hoidosta aiheutuneet välittömät kustannukset Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES (2020-2021) perhepäivähoitajia koskevan liitteen 12 13 §:n (Perhepäivähoidon kustannuskorvaus) mukaan vähintään Suomen Kuntaliiton kulloinkin voimassa olevan perhepäivähoidon kustannuskorvauksia koskevan suosituksen mukaisesti.

Tässä suosituksessa mainittuja kustannuskorvauksia myöhemmin tarkistettaessa käytetään perusteena elintarvikekustannusten osalta kuluttajahintaindeksin ravintoryhmän alaindeksin ja muiden kustannusten osalta kuluttajahintaindeksin muutosta. Suositusta tarkistetaan kalenterivuositain käyttäen laskennan perusteena viimeisinää tilastokeskuksen julkaisemia toteutuneita indeksejä.

Omassa kodissaan työskentelevälle kunnalliselle perhepäivähoitajalle hyväksytään tulon hankkimisesta aiheutuneina menoina vähennykseksi työnantajan maksamat kustannuskorvaukset maksetun määräisenä ilman eri selvitystä. Kustannuskorvauksen ulkopuolelle jäävät tulonhankkimiskulut perhepäivähoitaja voi vähentää verotuksessa erillisen selvityksen perusteella. Jos kunta on kuitenkin korvannut perhepäivähoitajalle jonkin tulonhankkimiskulun normaalin kustannuskorvauksen lisäksi, tällaisesta kulusta ei myönnetä vähennystä. Jos korvaus vastaa perusteeltaan ja määrältään Suomen Kuntaliiton suosituksen mukaista perhepäivähoitajalle ravintokustannuksista maksettavaa korvausta, saajalle hyväksytään

vähennykseksi kunnan maksamat kustannuskorvaukset maksetun määräisenä ilman eri selvitystä. Vähennys tehdään muusta ansiotulosta. (Perhepäivähoitajien menot. Verohallinnon kannanotto 2021).

Suomen Kuntaliitto suosittelee keskusteltuaan asiasta Kunta- ja hyvinvointialueuetyönantajat KT:n ja Julkisen alan unioni JAU ry:n kanssa, että kunnallisessa perhepäivähoidossa suoritetaan ajalla 1.1.–31.12.2022 omassa kodissaan työskenteleville perhepäivähoitajille seuraavien yksikköhintojen pohjalta laskettuja kustannuskorvauksia. Korvausten on tarkoitus kattaa hoidosta hoitajalle aiheutuvat todelliset kustannukset. Työnantaja voi halutessaan korottaa suosituksen mukaisia tasoja, mikäli se katsoo kustannuskorvauksen tason olevan riittämätön.

alle kouluikäinen/ koululainen

aamiainen tai välipala tai iltapala, € 0,76/0,99

lounas tai päivällinen, € 1,80/2,33

muu kustannus, €/päivä 1,88/1,88

Muun kustannuksen osuus muussa kuin kokopäiväisessä hoidossa lasketaan suhteutettuna päivittäisen hoitoajan ajoittumiseen ja pituuteen.

Muu perhepäivähoito

Kustannuskorvaussuositus ei koske muuta perhepäivähoitoa kuin perhepäivähoitajan omassa kodissaan antamaa varhaiskasvatusta. Verokäytännössä hyväksytyt kulukorvausten tulonhankkimisvähennys ilman tositteita koskee vain perhepäivähoitajia. Perheille korvattavista todellisista elintarvikekustannuksista on oltava asianmukaiset selvitykset ja tositteet. Muita kuin elintarvikekustannuksia ei varhaiskasvatustlain mukaan edellytetä perheille korvattaviksi.

Järjestettäessä perhepäivähoitoa saman perheen lapsille heidän omassa kodissaan ei elintarvikekorvausta varhaiskasvatustlain 11 § 2 momentin (540/2018) mukaisesti suoriteta. Sen sijaan elintarvikekorvaus maksetaan ruokailusta vastaavalle perheelle/perheille kaikista hoidossa olevista lapsista silloin, kun kaikki lapset eivät ole saman perheen lapsia.

Hoitajan ruokailusta lapsen kotona tapahtuvassa hoidossa sopivat joko lapsen vanhemmat ja hoitaja tai kunta, vanhemmat ja hoitaja kussakin tapauksessa erikseen.

Ryhmäperhepäivähoidossa ei kustannuskorvauksia suoriteta silloin, kun kunta hankkii toimintaa varten ravinto- ja muut tarvikkeet.

Varhaiskasvatuksessa tarjottavat ateriat

Varhaiskasvatustlain 11 §:n mukaan varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle on järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen ja tarpeellinen ravinto. Ruokailu järjestetään ohjatusti kaikille läsnä oleville lapsille. Kunnan tulee hoitosuhteen alkaessa määritellä varhaiskasvatuksen aikana lapselle tarjottavat ateriat. Lapselle tarjottavien aterioiden määrä riippuu lapsen hoitoajoista. Hoitoaikojen muutokset saattavat edellyttää myös aterioiden määrän tarkistamista.

Kustannuskorvaus hoidossa järjestettävästä tarpeellisesta ravinnosta muodostuu siten, että edellä mainituista yksikköhinnoista kootaan lapsen hoitoajan pituudesta ja ajoittumisesta riippuen korvaus niistä aterioista, jotka hoitosopimuksessa on todettu.

Koululaiset

Koululaisten ravinnontarpeen on laskettu olevan keskimäärin 30 % suurempi verrattuna 4-vuotiaan lapsen ravinnon tarpeeseen. Tämä on otettu huomioon ravinnon osalta koululaisille järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannuskorvaussuosituksessa.

Erytysruokavaliot

Erytisyruokavalio järjestetään lapselle terveydellisistä ja varhaiskasvatustain 11 §:stä johtuvista syistä. Hoitosopimuksessa määritellään erityisyruokavalioiden tarve ja toteuttaminen. Samalla arvioidaan, aiheuttaako erityisyruokavalio lisäkustannuksia hoidon järjestämisessä. Tavallisimpien erityisyruokavalioiden ollessa kysymyksessä lisätään siitä aiheutuvina kustannuksina enintään 30 % tavallisen ruokavaliion aiheuttamiin kustannuksiin.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan 2018 julkaiseman ”terveyttä ja iloa ruuasta - varhaiskasvatuksen ruokailusuositus” -mukaan terveydellisistä syistä erityisyruokavaliota noudattavalle tai erityistarpeiselle lapselle tarjotaan varhaiskasvatuksessa sopivaa ja turvallista ruokaa. Erytisyruokavaliot, joissa ruokavalio on osa sairauden hoitoa, edellyttävät hoitavan lääkärin todistusta. Käytännön toteuttamisessa apuna on tarvittaessa ravitsemusterapeutin laatima yksilöllinen ohjeistus. Diabetesta sairastava lapsi ei tarvitse erityisyruokavaliota, vaan hänelle sopii tavanomainen varhaiskasvatuksessa tarjottava ruoka.

Lisäksi kansallisen allergiaohjelman 2008 – 2018, Päivähoidon allergiaohje –työryhmän laatiman Allerginen lapsi päivähoitossa -ohjeen mukaan pääsääntö on, että allerginen lapsi syö päivähoitossa samaa ruokaa kuin muut lapset, jollei allergiaruokavaliion välttämättömyydestä ole lääkärinlausuntoa.

Erytisyruokavaliota korvattaessa kustannuskorvauksissa otetaan huomioon vain raaka-aineiden lisäkustannukset. Tehtyjen kustannuslaskelmien mukaan tavallisimpien erityisyruokavalioiden osalta kustannuskorvauksia voisi korottaa seuraavasti:

	%
vähälaktoosinen ruokavalio	5
laktoositon	0–10
gluteeniton (keliakia)	30
maidoton	0–15
vilja-allergia	5–30

Korotusprosentti vaihtelee sen mukaan, kuinka tiukasta dieetistä on kyse ja mitä tuotteita käytetään korvaavina tuotteina. Kustannuksiltaan kalliiden ruokavalioiden, esim. keliakia tai usean eri sairauden aiheuttama erityisyruokavalio, osalta lisäkustannukset tulisi määritellä tapauskohtaisesti todellisten menojen mukaisina. Lisäkustannuksista tulee antaa verottajalle erilliselvitys. Tällöin ruokavaliion tulee olla hoitavan lääkärin ja/tai ravitsemusasiantuntijan määrittelemä.

Kuntaliitto suosittelee, että niissä tapauksissa, joissa perhepäivähoitoryhmässä jollakin lapsella on vähälaktoosinen ruokavalio, kustannuskorvaukset maksettaisiin siten, että perhepäivähoitajan työn säästämiseksi kaikille lapsille voitaisiin valmistaa vähälaktoosinen ateria.

Varhaiskasvatustain 11 § 2 momentin mukaan kustannuskorvaus ei koske kliinisiä ravintovalmisteita tai niihin verrattavia tuotteita (esim. äidinmaidonvalmiste tai lehmänmaitoa korvaavat valmisteet), jotka korvataan sairausvakuutuslain (1224/2004) nojalla.

Muut kustannukset

Kustannuskorvaussuosituksen muita kustannuksia koskeva osuus sisältää korvauksen muista kuin ravintoaineista aiheutuvista tavanomaisista menoista kuten huoneiston käytöstä, sähköstä, vedestä, lämmöstä, askartelutarvikkeista ja leikkivälineistä, lapsen hoitoon liittyvistä puheluista yms. menoista.

Korvaus ei sisällä työvaatetusta eikä erityishankintoja, kuten huoneiston saneerausta esimerkiksi hoitolapsen allergisuuden vuoksi, lasten tarvikkeiden säilytystilojen, kaksosten rattaiden, syöttötuolien ym. hankkimisesta tai korjaamisesta aiheutuvia tai muita vastaavia menoja. Korvaus ei sisällä myöskään perhepäivähoidosta mahdollisesti aiheutuvia tiemaksujen korotuksia eikä piharakenteiden, esimerkiksi aitojen tai turvaporttien hankkimista tai kunnostamista eikä esimerkiksi hiekkalaatikon hiekan vaihtoa, kuten

ei perhepäivähoitajien ammattikirjallisuutta tai tietotekniikan hankintoja. Tällaiset tulonhankkimiskulut perhepäivähoitajan tulee esittää tositteiden perusteella verotuksessa vähennettäviksi.

Lapsen päivähoitoa on viime vuosina kehitetty siten, että perhepäivähoito ja päiväkodit toimivat yhdessä tukien ja täydentäen toistensa palveluja.

Kuntaliitto suosittelee, että perhepäivähoidossa käytetään mahdollisuuksien mukaan päiväkotien kanssa yhteisiä toimintavälineitä ja/tai kunta järjestää leikkivälineiden lainausta.

Kunta voi lisäksi järjestää varhaiskasvatuslain mukaisten tavoitteiden toteuttamiseksi kulttuuripalveluja ja muita lapsia kehittäviä osallistumismuotoja kuten retkiä, matkoja ja tutustumiskäyntejä. Näiden muiden toimintojen aiheuttamien kustannusten suorittamisesta tai korvaamisesta kunta päättää paikallisten olosuhteiden mukaan.

SUOMEN KUNTALIITTO

Terhi Päivärinta
johtaja

Hyvinvointi- ja sivistisyksikkö

Jarkko Lahtinen
kehittämispäällikkö

Hyvinvointi- ja sivistisyksikkö

Liite 2

Vertailutaulukko 1, Maito ja maitotuotteet sekä niiden korvaaminen hinta/ litra tai kpl							
	Normaali ruokavali	Vähälaktoosinen	ero%	Laktoositon	ero%	Maidoton	ero%
maito/litra	0,80	1,45	+81,25	1,19	+48,75	1,39/kaura 1,65/soija 1,99/riisi	+73,75 +106,25 +148,75
viili/kpl	0,35	0,45	+28,57	0,55	+57,14		
jogurtti/litra	1,05	1,79	+70,48	1,49	+41,90		

Vertailutaulukko 2, viljatuotteet ja leipä sekä niiden korvaaminen hinta/kg					
	Normaali ruokavali	Gluteeniton	ero%	Viljaton	ero%
näkkileipä	4,24	10,53	+148,35	12,57	+196,46
pehmeä leipä	3,58	17,88	+399,44	23,28	+550,28
makaroni	1,35			6,58	+387,41
spaghetti	0,99			4,22	+326,26
kaurahiutale	0,85	2,78	+227,06	2,49/riisi 6,62/hirssi	+192,94 +678,82

